

6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю» від 19.06.2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55668

Коверзнев Вадим Олександрович, канд. юрид. наук, доцент
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

КООПЕРАЦІЯ ЯК ФОРМА ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ: ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про кооперацію» кооперацією є система кооперативних організацій, створених з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів [1].

Таким чином, українське законодавство визначає кооперацію лише як систему спеціалізованих господарських (кооперативних) організацій, створених для задоволення різноманітних (економічних, соціальних, культурних та ін.) потреб їхніх членів, що не в повній мірі відображає правову природу цього соціально-економічного явища, яке протягом останніх майже 200 років активно розвивається в усьому світі.

Так, М. І. Зібер розглядав кооперацію в макроекономічному аспекті як форму організації суспільного виробництва [2, с. 215, 216]; відомий дослідник кооперації М. Туган-Барановський трактував кооперацію, насамперед, як форму суспільно-економічної організації працівників з метою захисту своїх інтересів господарськими методами [3]; в сучасних наукових працях економічного спрямування термін «кооперація» розкривається більш широко – як об'єднання праці, що спрямоване на досягнення спільної господарської мети.

На нашу думку, сучасну кооперацію слід розглядати у двох аспектах: як сукупність кооперативних організацій, які об'єднуються в спілки з метою захисту власних інтересів та інтересів своїх членів, а також як форму економічної співпраці господарських та інших організацій задля досягнення певної мети.

Необхідно відмітити, що в розвинених країнах світу вже тривалий час активно використовується метод кооперації у сфері виробництва та надання послуг, що забезпечує диверсифікацію промислового виробництва, розвиток науково-технічного прогресу і, як наслідок цього, – позитивно впливає на зростання економіки в цілому. Кооперація суб'єктів господарювання між собою, а також з науковими і науково-дослідними установами сприяє спеціалізації виробництва, підвищенню продуктивності праці, розвитку наукових досліджень і впровадженню сучасних наукових розробок, створюючи передумови для розробки новітніх високотехнологічних зразків продукції.

Така взаємовигідна економічна співпраця може здійснюватися як в середині однієї держави так і за участю іноземних господарських організацій та наукових і науково-дослідних установ.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» взаємодія двох або більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним, при якій здійснюється спільна розробка або спільне виробництво, спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів на основі спеціалізації у виробництві проміжної продукції (деталей, вузлів, матеріалів, а також устаткування, що використовується у комплексних поставках) або спеціалізації на окремих технологічних стадіях (функціях) науково-дослідних робіт, виробництва та реалізації з координацією відповідних програм господарської діяльності – є міжнародною кооперацією [4].

Міжнародна кооперація забезпечує спеціалізацію виробництва та значну економію коштів на виробництво високотехнологічних видів продукції. Саме завдяки міжнародній

кооперації такі країни як США, Японія, Франція, Німеччина отримали можливість виробництва надсучасних зразків обладнання, авіаційної, космічної та автомобільної техніки.

Україна належить до групи країн, які експортують переважно сировину, що значно знижує її економічний потенціал. Маючи в своєму розпорядженні близько 45 млн. га родючих земель сільськогосподарського призначення наша держава має потенціал бути світовим лідером в галузі виробництва продуктів харчування [5; 6, с. 144-146]. Втім, відсутність сучасних технологій та новітнього обладнання не дозволяє в повному обсязі використовувати існуючі можливості, у зв'язку з чим Україна продовжує залишатися сировинним придатком Європи.

Яскравим прикладом цьому є неконтрольований вивіз за межі України цінних порід карпатського лісу і бурштину, що завдає значних збитків економіці держави та її екологічній безпеці. За наявності відповідної законодавчої бази та технологічного обладнання українські виробники мали б можливість здійснювати глибоку переробку власної сировини та експортувати вже готову продукцію за кордон і в такий спосіб створювати додаткові робочі місця та забезпечувати надходження в країну іноземної валюти.

На сьогодні перспективними є розвиток міжнародної економічної співпраці у галузі літакобудування, в космічній галузі, а також в сільському господарстві, туризмі, інноваційній сфері тощо.

Окремо слід зупинитися на необхідності використання потенціалу наукових установ і університетів України, який залишається незатребуваним, та більш активного провадження їхніх розробок у промислове виробництво. Яскравим прикладом науково-технічної кооперації є співпраця між Державним науково-випробувальним центром Збройних сил України, який базується у м. Чернігові, та кафедрою інформаційних технологій і програмної інженерії Навчально-наукового інституту технологій Чернігівського національного технологічного університету в сфері автоматизації процесів випробування зразків нової техніки, призначеної для потреб військово-промислового комплексу, яка здійснюється на підставі письмової угоди.

Необхідно констатувати, що кооперація як форма економічної співпраці може розвиватися лише за умови здійснення продуманої податкової, валютної та митно-тарифної політики, яка забезпечує потужний розвиток економіки, а не руйнує її, а також за наявності ефективного господарського-правового механізму господарювання.

На жаль, такий правовий механізм в Україні поки ще не створений, що суттєво гальмує розвиток кооперації, в тому числі й міжнародної, та національної економіки в цілому і, водночас, свідчить про достатню актуальність наукових досліджень, спрямованих на розробку і практичне запровадження такого механізму.

Фундамент для розвитку економічної кооперації закладений в Господарському кодексі України, який гарантує забезпечення економічної багатоманітності, рівний захист усіх суб'єктів господарювання та свободу підприємницької діяльності у межах визначених законом [7, ст. 6].

Проте, на теперішній час відсутній спеціальний законодавчий акт у сфері кооперації як форми економічної співпраці господарських та інших організацій. Вважаємо, що сьогодні існує нагальна потреба в ухваленні закону «Про науково-технічну і виробничу кооперацію», який би визначав основні організаційні засади економічної кооперації, в тому числі й міжнародної, а також принципи та особливості її здійснення.

Список використаних джерел

1. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35. – [зі змін. та допов.].
2. Амосов О. Ю. Закономірності розвитку процесів спеціалізації та концентрації виробництва / О. Ю. Амосов // Економіка України. – 2012. – №2. – С. 24-27.

3. Вавришук В. В. Торговельна спеціалізація України: про що свідчать виявлені порівняльні переваги / В. В. Вавришук // Наукові записки. – 2011. – Том 56. – С. 234-238.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377 – [із змінами, внесені Законом України від 03.11.2016 № 1724-VIII, які введено в дію з 03.01.2017 р.].
5. Мельничук І. В. Тенденції розвитку товарообігу споживчої кооперації України / І. В. Мельничук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 16.3. – С. 227-231.
6. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / К.: Знання, 2010. – 406 с.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144. – [зі змін. та допов.].

Козакова Ірина Віталіївна, викладач кафедри «Право»
Київський університет ринкових відносин, м. Київ, Україна

РЕЛІГІЙНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ПІДСТАВ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ

Інститут умовно-дострокового звільнення історично сформувався на теорії природних прав людини, в результаті чого, на сьогоднішній день, є одним з найбільш універсальних і загально визнаних кримінально-правових інститутів у світі, суттєвим засобом заохочення засуджених до скорішого виправлення, у якому звільнення від подальшого відбування покарання займає своє особливе місце.

За загальною теорією кримінального права для застосування умовно-дострокового звільнення до засуджених, які відбувають покарання, обов'язковим є наявність в законодавстві двох основних підстав: досягнення визначеного ступення виправлення засудженого та відбуття ним встановленої частини строку покарання.

Відповідно до проведеного анкетування у 2012 - 2014 рр. працівників установ виконання покарання було встановлено, що 19% опитаних респондентів вбачають проблеми застосування інституту умовно-дострокового звільнення саме в моральних, соціально-трудових якостях засуджених, які, на думку держави, довели своє виправлення, та заслужили право на умовно-дострокове звільнення від подальшого відбування покарання у виді позбавлення волі.

У науці кримінально-виконавчого права України виправлення розглядається як один із напрямів діяльності органів і установ виконання покарання, який сприяє вихованню у засуджених соціально адекватних якостей, є внутрішнім процесом позитивних змін в особистості засудженого та його співпрацею із персоналом органів і установ виконання покарань, відновленням та розвитком соціально корисних зв'язків і відносин, як у період відбування покарання, так і після звільнення, і охоплює такі складові: мету покарання; діяльність органів і установ, які виконують покарання; процес корекції особи засудженого та змін у його особистості під впливом системи виховних заходів; результат роботи органів і установ виконання покарання [1, с. 124].

Проблему перебудови антисоціальної особистості та, зокрема, особи засудженого розглядали філософи та суспільно-політичні діячі всіх часів. Серед філософів античності велику увагу проблемі пенітенції приділяли Платон, Арістотель та Цицерон. Вони стверджували, що джерелом злочинності є аморальний стан особистості - риси нахабності, надмірного самозвеличення та приниження інших, зневажливого ставлення, жадоба до почестей, користоловство, ненависть та гнів. Говорячи про методи виправлення злочинців, Платон та Арістотель акцентували увагу на важливій ролі виховання в людині суспільно-корисних рис характеру. Цицерон, досліджуючи методи та засоби впливу на злочинців, говорить про виховання в засуджених почуття сорому перед громадським судом, що, на його думку, має стримати їх від антисоціальних вчинків.